Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 92. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 22-го КВІТНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 92. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 22, 1953. VOL. LXI

ГОМФРІ ВВАЖАЄ, ЩО АМЕРИКА ЗАБЕЗПЕЧЕНА ПЕРЕД ДЕПРЕСІЄЮ

Ню Йорк. — Секретар скарбу, Джордж М. Гомфрі заявив, що „не буде депресії в Америці без уваги на те, чи ми заключимо перемир'я, правдивий мир або продовжуватимемо розвивати зрівноважену оборону. Нема підстави боятися миру" — сказав секретар скарбу у промові до більше між тисячі редакторів і видавців газет на річному зібранні аґенції „Асошієйтед Пресс" в готелі Валдорф Асторія. — „Нема розумної підстави до депресії, хіба, що нам не вдасться сповнити те, що ми маємо сповнити і що нам забракне відваги і передбачування це зробити".

Це була перша промова секретаря скарбу від часу перебрання ним урядування. У ній представив Гомфрі скарбову політику нової адміністрації, яка вимагає зниження податків, коли витрати уряду „будуть під контролею". Він ствердив, що в наслідок „нездорової політики попередньої адміністрації, наступила інфляція й обезцінення валюти та загрози втрати кредитів" і тому адміністрація Айзенгавера унаслідила довги висотою 267 більйонів долярів, а крім того має зобов'язань на суму 81 більйонів, які мусять бути сплачені з податків в 1954 і в наступних роках. Щоб цьому подолати, нам „треба шукати і найти оцей делікатний баланс, який дасть нам військову готовість до оборони проти нападу ззовні, а в тому самому часі нам треба втримувати нашу економічну силу унутрі. Це наші двоякі проблеми, які нам треба розв'язати водночас" — повчав секретар скарбу.

Тефт плянує зламання обструкції в сенаті у справі прибережної нафти

Вашингтон. — Сен. Роберт Тефт, керівник республіканської політики в Сенаті, придумує способи зламання опозиції демократичних сенаторів проти законопроєкту, який передбачує признання стейтам права власности занурених під морською водою нафтових багатств. Демократи ведуть постійну обструкцію проти цього проєкту, виголошуючи довгі промови в Сенаті, хоч заперечують, що це „філібостер" (обструкція). Тефт склав пляни ухвалення формального внеску для закінчення дискусії над цією справою, одначе не відважується вийти з цим внеском публічно. — Сен. Гюберт Г. Гомфрі, демократ з Міннесоти, промовляючи до 1,000 делеґатів на конвенції юнії бартендерів і кельнерів, що зібрались в Атлантік Ситі висунув закид проти республіканців, що вони, ухвалюючи передачу нафтових прибережних багатств стейтам, призведуть до такого скандалу, який стався за часів президента Кулиджа з продажом у приватні руки нафтових ресурсів в Тіпат Дом. Він доводив, що прибережні нафтові багатства не будуть використані на розбудову шкіл, як це твердять республіканці, тільки збагатять ще більше приватні нафтові підприємства.

Бентон передбачує відділення пропаґанди від державного департаменту

Вашингтон. — Перед сенатською підкомісією закордонних справ складав свідчення кол. сенатор Вільям Бентон з Конетикат, заявляючи, що він чув про постанову відлучити урядову пропаґанду на світові розміри від департаменту стейту. Сен. Борк Р. Гікенлупер, як член комісії, відповів, що це тільки поголоски. Бентон це колишній асистент секретаря стейту для ведення світової пропаґанди щоб утримати її під контролем департаменту, одначе він погоджується на проєкт відлучення від стейтового департаменту пропаґанди в справі холодної війни, бо це „чорна пропаґанда" до якої стейтовий департамент не надається. На думку Бентона „Голос Америки" треба затримати при департаменті, одначе його треба збільшити і призначити на це більші фонди. Він вказував на Совєти як на майстрів пропаґанди, що вони нераз розголошують одну й ту саму пропаґанду тридцять років, щоб осягнути успіх.

КОМУНІСТИ МУСЯТЬ РЕЄСТРУВАТИСЯ ЯК ЧУЖИННІ АГЕНТИ

Вашингтон. — Комуністичну партію натаврували як „совєтську ляльку" і наказали їй переслати федеральному урядові до зареєстрування список своїх членів, а теж і фінансовий звіт. Таке рішення винесла Рада Контролі Підривних Дій, що його назвав генеральний прокуратор Бравнел „великою допомогою департаментові справедливости у змаганні до припинення змови на скинення нашого уряду насиллям і до заведення диктатури пролетаріяту". У практиці це матиме такий наслідок, що кожного комуніста будуть вважати совєтським аґентом. З інших джерел звісно, що уряд почне старання, щоб і 25 організацій, які натавровані департаментом справедливости як комуністичні фронти, теж були приневолені зареєструвати себе так само, як має реєструвати себе комуністична партія.

Питання реєстрації комуністів як агентів закордонної сили вивчала Рада Контролі Підривних Дій впродовж 19 місяців на підставі Акту про Внутрішню Безпеку з 1950 р. Рада відбувала переслухання, під час яких адвокати комуністичної партії пробували підносити всякі закиди проти змагань уряду. Найголосніше боронив комуністів конґресмен Віто Маркантоніо з Ню Йорку. Він, як і інші оборонці партії назвали негайно вирішення Ради Контролі „конституційним дивоглядом" і попередили, що підуть зі справою до судів. Тому виконання вирішення буде відкладене найменше на рік. Проголошуючи своє рішення, Рада Контролі заявила, що „від 1930 р. коли то появилися змагання ухвалити закони для обмеження затій комуністів, їхня артія стала незвичайно дбати ро те, щоб ризнати її за крайову партію, яка має конституційну охорону, хоч водночас дальше вислугувалася Совєтському Союзові . . . . Така подвійна роля засадниче неможлива. Одначе партія так просякла нею, що у практиці завжди вижидає вказівок від Совєтського Союзу і виставляє себе на його контролю. Тому партія не може діяти як чисто крайова політична партія, як це вона старається довести на закони. Вона працює безупину для поширення світового комунізму" — сказано в вирішенні Ради Контролі.

Інтернованих в Кореї англійців перевезено до Москви

Москва. — Сім цивільних англійців, які з вибухом корейської війни були захоплені й інтерновані комуністами, прибули вчора до Москви, — звідки мають бути повернені до Англії. Їх перевезено до Москви „люксусовим" транссибірським потягом, а під час подорожі совєтська обслуга докладала всіх зусиль, щоб їх відгодувати після трирічного перебування в полоні. — Майже всі ці інтерновані належать до колишньої англійської дипломатичної або релігійної місії в Кореї. Між ними є теж колишній англійський уповноважений міністер в Кореї капітан Вівіян Голт та англіканський єпископ Кореї А. С. Купер. Їхнім звільненням та репатріяцією совєтський уряд хоче доказати свою „добру волю" в теперішньому пропагандивному „мирному наступі". Репатріовані оповідають, що разом з ними перебували в полоні теж деякі цивільні американці та що три умерли.

ОДИН З ПЕРШИХ ЗВІЛЬНЕНИХ АМЕРИКАНЦІВ В КОРЕЇ

Одним із перших американців, звільнених з комуністичного полону в Кореї, був вояк Роберт С. Стелл з Балтимор, Мд. Обслуга Червоного Хреста переносить його на лежаку через контрольний пункт в Панмунджом, де відбувається виміна. Між двома сотнями альянтських полонених, звільненими в перших двох днях виміни, — було 30 американців в першому й 35 в другому дні.

Доллес про сподівання замирення в Кореї

Вашингтон. — Напередодні відлету до Парижу на засідання Ради Північно-Атлантійського Пакту, державний секретар Дж. Доллес відбув у понеділок увечорі розмову з кореспондентами, у якій представив свої погляди на корейську й інші справи. За думкою державного секретаря, мирові розмови в Кореї будуть продовжуватися й можуть виявити поступ. Проте ці розмови матимуть чисто військове значення, бо для політичних переговорів місце буде деінде і вони повинні відбуватися в ширшій площині. Одначе розмови, що тепер відбуваються в Панмунджом, стелять шлях і для пізніших розмов про політичні справи, ЗДА ще далі поділяють погляд Об'єднаних Націй про потребу об'єднання Кореї. Дотеперішні розмови, про визначення границі між південною і північною частиною Кореї у найвужчому пасі півострову, мають свої підстави у військових міркуваннях. Щоди чуток про Формозу, Доллес заявив, що йому невідомі розмови про те, що тій країні мали б надатися охоронні права під протекторатом Об'єднаних Націй. Про свої пляни у близькій нараді Північно-Атлантійського Пакту, Доллес ствердив бажання ЗДА допомогати плянам військового поступового об'єднання та здійсненню т. зв. Четвертого Пункту, — себто технічної допомоги занедбаним і недорозвиненим країнам. Щодо вислову британського прем'єр-міністра Черчила про можливі розмови найвищих представників „великих чотирьох", то Доллес нічого не знає про плянування подібної зустрічі. Разом з державним секретарем, до Европи відлетіли секретар скарбу Гомфрі, і директор Взаємної Безпеки Стассен.

Маршал каже, що об'єднаний ген. штаб передбачував кінець війни в 1951 р.

Вашингтон. — Ген. Джордж К. Маршал, колишній секретар оборони, признав, що він підписав цілу низку бюджетових вимог для оборони 27 вересня 1950 р., на підставі передбачування, що війна в Кореї скінчиться біля 20 червня 1951 р., одначе він твердить, що така оцінка була зроблена і передана йому за підписом голови об'єднаного генерального штабу, генерала Омара Н. Бредлі. Цей погляд, що війна буде короткотривала, був важливим пунктом при переслуханні в сенатській комісії над причинами недостачі амуніції в Корейській війні. При цій нагоді з'явилися твердження, що армія дістала накази не запускатися поза межі Кореї для здобуття перемоги. На переслуханні комісії в понеділок сенаторка Марґарет Чейс Сміт запиталася голову ген. штабу армії Дж. Лотона Коллінса, чи це правда, що армія дістала наказ стриматись від погоні за комуністичними китайцями поза ріку Ялу до Манджурії. На це відповів Коллінс: „Такого наказу не було". Він признав, що були часи, коли взагалі бракувало амуніції на Далекому Сході, отже і в деяких місцях у Кореї, одначе ніколи не дійшло до „критичної недостачі". Зрештою про ці справи не хотів ген. Коллінс свідчити на відкритім засіданні комісії і заявив, що більше скаже на таємнім засіданні.

СССР підриває економіку ЗДА

Вашингтон. — У цих днях було сповіщено в Конґресі про те, що Росія заливає ринок ЗДА своїм поташем, який вона кидає закордон по демпінґовим цінам, себто по цінам, які не відбивають дійсної вартости товарів, а спрямовані на підрив торговлі чи промислу іншої країни. Про це заявив у Конґресі віцепрезес Американської Поташової Компанії, який ствердив, що Росія ввозить сюди поташ по штучно зниженим цінам. Інші чинники, зацікавлені в торговлі поташем, звернули увагу Конґресу на можливість боротьби з російським демпінґом на підставі протидемпінґового закону з 1921 року. Головний закупщик фармерської Біржі східніх стейтів, Дж. Меср потвердив, що в останніх тридцяти днях було закуплено багато поташу, про який було припущення, що він походить із контрольованої комуністами Західньої Німеччини. У зв'язку з зацікавленням цією справою Підкомісії Хліборобства Палати Репрезентантів, він заявив, що його концерн не буде більше закуповувати матеріялів, що походять з комуністичних країн.

КАНДИДАТИ НА ПОСЛІВ ДО ПОРТУГАЛІЇ Й ПАКІСТАНУ

Вашингтон. — Знаний промисловець і директор фундації „Даніел Гадженгайм", що постійно проживає у Вашинґтоні, 68-літній полковник Роберт Гадженгайм має бути призначений новим послом ЗДА для Португалії. Полк. Ґадженгайм знаний також з своєї військової служби — він брав участь, як старшина в І. світовій війні й працював потім у генеральному штабі Армії. Він відомий, як гарячий прихильник теперішнього президента Айзенгавера, за якого він активно боровся під час останніх президентських виборів.

БОЛЕН ЗАПЕВНЯЄ КРЕМЛЬ ПРО МИРНІ ІНТЕНЦІЇ АМЕРИКАНСЬКОГО УРЯДУ

Москва. — З'єдинені Держави Америки бажають „дати свій вклад в справу світового миру" та дружньо полагодити „всі справи, які вимагають вирівняння" між американським і совєтським урядами — запевняв вчора новий американський амбасадор в Москві, Чарлз Е. Болен, передаючи в Кремлі голові Верховної Ради СССР, маршалові К. Ворошилову, свої кредиційні листи. Амбасадор Болен, в товаристві 15 інших членів свого дипломатичного штабу, зголосився в Кремлі в понеділок о год. 1-ій пополудні та передав формального листа про відкликання „небажаного в Москві" попереднього амбасадора Кеннана й свої кредиційні листи. Передаючи ці листи, амбасадор Болен склав маршалові Ворошилову таку заяву: „Ваша Екселенціє: Я маю честь передати листи, які акредитують мене, як амбасадора З'єдинених Держав Америки до уряду Союзу Совєтських Соціялістичних Республік, та вручити Вам листи про відкликання мого попередника. Уряд З'єдинених Держав в своїй закордонній політиці постійно керується бажанням дати свій вклад в справу світового миру, піднести респект для міжнародних зобов'язань та розвинути приязні відносини між націями. — Згідно з цими принципами, — мій уряд щиро сподіється, що всі питання, які вимагають вирівняння між нашими двома урядами, можуть бути полагоджені дружньо. Я активно працюватиму для досягнення тих цілей і я сподіюся, що мої зусилля зустрічатимуть співпрацю представників совєтського уряду. Як амбасадор З'єдинених Держав я намагатимусь цілком репрезентувати надії й почування американського народу, який зберігає почування щирої приязні до народів Совєтського Союзу". Відповідаючи на заяву амбасадора Болена, маршал Ворошилов і зі свого боку склав подібні запевнення, твердячи, що совєтський уряд бажає дружньо розв'язати всі спірні проблеми між обидвома країнами та вдержувати приязні стосунки між обидвома країнами.

НАТО не бачить змін в совєтських цілях

Париж. — Постійна Рада Організації Північно-Атлантійського Договору (НАТО) поінформувала вчора Секретаріят і Політичний Комітет цієї організації про можливі підстави до припущення про будь-яку основну зміну в совєтській закордонній і військовій політиці, не зважаючи на теперішню совєтську „мирну офензиву". Із Секретаріяту й Політичного Комітету запевняють, що немає абсолютно жадних підстав і доказів, які скріплювали б переконання, що теперішні совєтські дипломатичні маневри мають будь-яку іншу ціль, як тільки бажання приспати увагу Заходу та послабити його моральну готовість та матеріяльну підготовку до оборони. Все ж таки в колах НАТО помітна деяка переставка з дотеперішніх оборонних плянах, а саме, замість дотеперішньої оборонної підготови під кутом „критичних років", НАТО починає переставлятися на оборонну підготовку на довшу мету, — себто на готовість до оборони без огляду на те, коли, де й в якій формі могла б наступити совєтська аґресія. По цій лінії підуть, правдоподібно, й найближчі наради Північно-Атлантійської Ради, що мають початися в Парижі вже в найближчий четвер.

Аденауер відкриває виборчу кампанію згадкою про промову Айзенгавера

Гамбурґ, Німеччина. — Канцлер Аденауер зараз після повороту з Америки почав виборчу кампанію в розмові з журналістами. Він заявив, що 1953 рік буде вирішальний для Европи, а Німеччина стоїть у правдивому центрі світових рішень. Тому його партія — Християнсько Демократичний Союз бере на себе велику відповідальність за те, що станеться. Канцлер покликувався на промову президента Айзенгавера, та сказав, що „після цієї промови ясний шлях для вільного світу". В справі округи Сари — Аденауер заявив, що це не тільки французька і німецька проблема. Він відповідав на запит журналістів і сказав, що не порушував справи німецько-польських кордонів на Нісі-Одрі.

Бразілія хоче взяти 17,000 емігрантів

Женева. — Бразілійський делеґат до Міжнародного Комітету для Еміґрації з Европи заявив, що Бразілія хоче дати можливість еміґрувати 17,000 европейців, щоб вони поселювалися на фармах, що недалеко міст, але не в самих містах. В Бразілії в останніх роках населення покидає села й фарми та втікає до міст. Досі Бразілія випробовувала еміґраційні можливости, спроваджуючи італійських іміґрантів, а тепер задумує здійснювати іміґрацію на більшу скалю.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ВИМІНА ПОЛОНЕНИХ В ПАНМУНДЖОМ

В ДРУГОМУ ДНІ ВИМІНИ РЕПАТРІЮВАНО 35 АМЕРИКАНЦІВ

Панмунджом, Корея. — Започаткована минулого понеділка виміна хворих і поранених полонених продовжувалася у вівторок і в тому дні комуністи звільнили та передали альянтам 35 американців, 12 англійців, 3 турків і 50 південних корейців, разом 100 осіб. Альянти зі свого боку репатріювали назад на комуністичну територію в тому другому дні виміни 400 китайців і 50 північних корейців. Рівночасно комуністи повідомили альянтське командування, що до Каесонґ, найближчого комуністичного міста біля місця виміни в Панмунджом, прибув черговий транспорт призначених до обміну альянтських полонених. Під час виміни другої групи полонених, ті американці з першої групи, репатріюваної першого дня, вже були перейшли всю першу передбачену лікарську перевірку та були в дорозі до Японії, звідки будуть розіслані до своїх домів. При виміні полонених в другому дні був приявний головний командант альянтських наземних військ в Кореї, — ген. Тейлор, та інші високі старшини його штабу. В коротких розмовах з кореспондентами звільнені полонені переповідають свої спостереження з довгого перебування в полоні. Насамперед стверджують, що комуністи звільнюють далеко не всіх альянтських полонених, які підходили б під постанови про виміну. Звільнені південні корейці оповідають, що багато з їх товаришів померло в комуністичних таборах. Ще інші твердять, що в таборах комуністи намагались їх „перевиховувати", викладаючи їм комуністичні теорії, але в розмовах жаден із звільнених досі полонених не виявляв будь-яких симпатій до комунізму, хоч не всім їм було дозволено говорити з кореспондентами. Загальний стан звільнених є досить добрий, крім двох звільнених, один з яких важко хворий на чахотку, а другий втратив свої ноги. Проте підозрівають, що ці в перших групах звільнених були спеціяльно вибрані комуністами, щоб справити початкове добре враження. Тимчасом комуністи, як цього загально сподівались, вже почали свою пропаґанду у зв'язку із звільненими їхніми полоненими. Комуно-китайська радіовисильня в Пекіні вже говорить про „тіні людей", повернених з „таборів жаху" на острові Кодже. Американська преса в цих двох днях у великій частині заповнена об'єктивними інформаціями про звільнених альянтських полонених, зокрема американців, подаючи теж їхні списки й адреси та численні фотографії з процесу виміни й перевозу хворих.

Британський представник в О.Н. домагається припинення акції китайських націоналістів в Бурмі

Об'єднані Нації, Н. Й. — Британський представник в Об'єднаних Націях, сер Гледвин Джебб, домагався вчора, щоб національно-китайський уряд Чан Кай-ші на Формозі припинив постачання зброї й амуніції національно-китайській армії в Бурмі та наказав їй припинити боротьбу. Ця армія, що під натиском комуністів перейшла з Китаю на територію Бурми, зайняла її північні райони й продовжує з них партизанську війну проти комуністів, нараховує тепер коло 12,000 вояків. Це справляє Бурмі багато клопотів а самі бурмські війська теж були досі безрадні проти тих військ. Тепер Бурма звернулася в тій справі до Об'єднаних Націй, домагаючись засудити національно-китайський уряд за „аґресію", але досі тільки совєтські представники піддержали цю резолюцію Бурми. Представники інших країн піддержують в цій справі резолюцію представника Нової Зеляндії, яка охоплює тільки заклик до національно-китайського уряду, щоб він використав свої впливи та причинився до припинення активности національно-китайських військ в Бурмі, перевозячи їх на Формозу, або рекомендуючи їм, щоб вони дозволили інтернувати себе в Бурмі. Всі делеґати вільних країн, крім самого національно-китайського представника висловлювались досі в користь цієї резолюції.

Йошіда організуватиме коаліційний уряд Японії

Токіо. — Вибори в Японії не дали ніодній партії такої більшости, щоб могла перейняти владу в країні. Дотеперішній прем'єр Шіґеру Йошіда мусітиме запросити до участи в уряді ще якусь іншу партію, бо його ліберальна партія дістала тільки 199 посольських мандатів на всіх 466 членів нижчої палати японського парляменту. Проґресивна партія здобула 76 посольських місць, ліві соціялісти 72, праві соціялісти 66, інша ліберальна партія 35, комуністи 1, а всі дрібні партії 17. Комуністи не мали в попередньому парляменті ані одного посла, хоч на їхні листи впав був мільйон голосів, тепер вони здобули тільки 700,000 голосів, але їм вдалося вислати одного посла до парляменту. В цих виборах видно мале пересунення наліво: ліві соціялісти збільшили свої мандати на 16 послів. Праві соціялісти здобули 6 послів більше. Ліберали стратили 5 послів, проґресивна партія 13, а лібералі Готоями 4 посли. Політичні кола твердять, що вислід виборів не дає тривкої більшости, тому декто надіється нових виборів восени.

ЧЕРЧИЛ ЗА ЗУСТРІЧ ПРЕДСТАВНИКІВ ВЕЛИКОДЕРЖАВ

Лондон. — Прем'єр міністрів Черчил заявив у парляменті, що сприяє стрічі представників тих великодержав, що ведуть „холодну війну". Виступаючи проти заяви Анюріна Бевана, Черчил твердив, що промова президента Айзенгавера зовсім не виглядає на виклик Совєтам, як про це говорив провідник англійських лівих соціялістів. Черчил надіється, що можуть відбутися розмови між найвищими представниками тих держав, що в тому зацікавлені. Представник опозиції Герберт Морісон заявив, що його партія підтримує заяву прем'єра. Також посол Беван схвалив те місце промови президента Айзенгавера, в якому говориться про змагання до миру — Черчил не хотів відповідати на запити про різницю поглядів, яка панує між Англією та ЗДА в деяких справах політики Далекого Сходу.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На пів року	5.25	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50
Число з суботи (з англійською частиною.		Saturday's issue (The Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	2.00	Six months	2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОВЕРНЕННЯ ДО „ЗАКОННИХ ГРАНИЦЬ"

Ще досі нема відповіді Москви на останню промову президента Айзенгавера в справі миру. Зате населення СССР уже знає зміст цеї промови. Поминаючи те, що цю промову розголошено на всі лади 45 різними мовами самими З'єдиненими Державами, теж совєтська преса передала її найважніші частини за совєтською новинкарською аґенцією Тасс. Це, що так скоро передано в Совєтах її зміст, є великою несподіванкою, бо до цього часу ця преса збувала такі промови звичайно цілковитою мовчанкою, або згадувала про них пізніше, коли Кремль мав уже готову на них відповідь. Також і ця подія вказувала б на якісь переміни в Кремлі, на тему яких появляються тепер раз-у-раз різні здогади. Згадки про такі промови не друковано давніше в совєтській пресі без лайок та напастей на демократичний світ і американських воєнних паліїв. Але тим разом і цього не було, що теж загадочне.

Найважливіше, що люди в Совєтах уже знають, які є мирові вимоги президента Айзенгавера та Заходу, який є з ним в тій справі в цілковитій згоді. Щодо цього не може бути вже ніякого сумніву. Тому теж різні політичні коментатори, маючи перед собою такий важливий мировий документ, почали його тепер з усіх боків розбирати, щоб усі його якнайліпше зрозуміли, як в Америці, так і в світі, а в першу чергу в Кремлі, від якого тепер залежить, чи настане замирення.

Найясніше сказано в промові през. Айзенгавера щодо миру в Кореї. Його тісно зв'язано не тільки з цілістю Кореї та вільним голосуванням, але теж з миром в Індо-Китаї й Малаї. Замиритись в Кореї на те, щоб звільнити червоні війська на підтримування війни в Індо-Китаї чи Малаї, було б „ошуканством", говорив президент Айзенгавер. Ясно говорив президент також в справі незалежности Австрії, чи незалежности Західної Німеччини та її об'єднання з Східною Німеччиною, що під совєтською окупацією. Заявився президент досить ясно й проти розбиття Европи, до чого Москва змагає, стоючи за широку европейську громаду в рямцях Північно - Атлантійського Договору. Заговорив він також і за визволення, яке — як підкреслює Ню Йорк Таймс з 17 квітня — має бути „мірилом" справжніх мирових інтенцій Кремлю. „Президент Айзенгавер заявився за повну незалежність для східно-европейських націй, що тепер під совєтським пануванням, щоб таким чином покінчити з неприродним поділом континенту", пише Н. И. Таймс.

Тепер питання, хто це є ті „східно-европейські нації?" Таке питання ставило собі чимало журналістів, даючи на нього одночасно теж і відповіді. Всі вони стверджують, що це відноситься тільки до сателітів і змагає до цього, щоб завернути „Росію до її природних границь". При тому цитують ще й Доллеса, який хвалив промову Айзенгавера перед тими самими редакторами, до яких промовляв президент. Д. Лоренс заявляє, що президент Айзенгавер не відступив від „політики визволення", а не згадував ширше про неї в своїй промові тому, бо залишив цю проблему Доллесові. Знов секретар стейту, згадуючи про народи Польщі, Чехословаччини, Мадярщини, Болгарії, Румунії, Литви, Естонії та Латвії, виразно заявив, що „ми не приймаємо їхньої неволі як перманентну історичну дійсність". Також Волтер Липпменн підкреслює, що президент Айзенгавер не виступив у своїй промові проти „існування Совєтів", а тільки проти їх „імперіяльної експанзії", вимагаючи від них уступлення до „законних державних границь".

В такому розумінні говориться тепер про „помірковані" мирові вимоги президента Айзенгавера та цілого Заходу. Звертаємо на ту „поміркованість" окрему увагу тому, щоб усім нам стояла ясно проблема Східної Европи в останній мировій пропозиції демократій.

ГОСПОДАР У ВАШИНҐТОНІ

Негайно після виголошення історичної промови президентом Айзенгавером з викликом до Совєтів показати ділом, що вони бажають миру, зібрався кабінет секретарів-міністрів, щоб порозумітись щодо підтримки цього становища президента.. Айзенгавер був тоді на випочинку в місті Оґоста, у стейті Джорджія і кабінетом проводив віцепрезидент Річард М.. Ніксон. Газетні репортери відмітили, що таке засідання саме собою незвичайне, а деякі радієві промовці одверто ствердили, що вони переглядали історичні записки й підручники і не найшли такого факту, щоб кабінет президентових секретарів збирався на засідання без президента і без його доручення. Отже виходить на таке, що Айзенгавер дає таку свободу своїм секретарям, якої не давав досі жаден президент. Знов інші відмічують інший факт, а саме той, що жаден „модерний" президент не виявив такої пошани і приязні для Конґресу, як Айзенгавер. Він не встрягає в партійні непорозуміння, ні не відповідає на такі атаки конґресменів, які стосуються виключно прав президента. З такої поведінки дехто витягає висновок, що це признаки слабости Айзенгавера, як президента.

Відомо, що такі „сильні" президенти, як Джексон, Линколн, чи обидва Рузвелти, безупинно попадали у спір з Конґресом і часто вели з ним боротьбу, щоб довести до вирішення якоїсь справи так, як вони її заплянували. Спостережники вказують теж на факт, що в часах світової кризи засада рівноваги між поодинокими ділянками уряду звичайно заломлюється в користь прероґативи президента.

Прихильники Айзенгавера, ще заки він проголосив виклик Америки на адресу Совєтів, з'ясували поведінку президента супроти Конґресу у такому насвітленні:

Президент Айзенгавер — стратег. Він шанує змагання Конґресу до самостійности і приймає його критику. Але одночасно слідкує за помилками Конґресу і як зайде потреба, він їх виявить. Покищо він надіється, що Конґрес самий пізнає їх.

Інші кажуть, що, виявляючи пошану для Конґресу, президент надіється за це його підтримки в найважливіших справах. До того президент не хоче допустити до закиду, що він хоче опанувати Конґрес, як це бувало за попередніх „сильних" президентів.

Свою тактику виявив президент головно тоді, як він, на спілку з секретарем стейту Доллесом, пред'явив Конґресові резолюцію з натавруванням Росії за її поламання договорів з другої світової війни і за поневолення народів Східньої Европи. Тому, що багато республіканських сенаторів спротивилися цій резолюції, яка ясно таврувала поламання цих договорів, Айзенгавер не натискав в цій справі, а тільки заняв вижидаюче становище. Другий приклад терпеливости Айзенгавера можна було пізнати підчас дискусії над призначенням Чарлза Болена на амбасадора до Совєтів. Значна кількість республіканців станула в завзятій опозиції проти призначення. Айзенгавер не виявляв ані спротиву, ані не відступав від свого рішення. Він більше приглядався, що Сенат зробить у цій справі. Правда, він втратив 11 голосів серед республіканців, які голосували проти Болена, але зате Сенат 74 голосами проти 13 таки підтримав Айзенгавера.

Промова Айзенгавера з викликом до Совєтів у справі миру піднесла незвичайно високо престиж Айенгавера. В цій важливій справі Конґрес, без уваги на партійні різниці, солідаризувався з президентом. А це вже признання президентові провідної ролі, в цій країні й в світі.

Д-р Дмитро Бучинський (Мадрід)

„ГЕРОЇЧНА ЦЕРКВА УКРАЇНИ"

Нещодавно у видавництві „Пільса" (Періодікос і Ліброс) в Мадріді, Еспанія, появилася книжка на 160 сторін малої вісімки з апробатою церковної влади, і окремим благословенням для автора від архиєпископа Толєдо, Примаса Еспанії, Кардинала Пля і Данєль. Книжка озаголовлена „Мовчазна Церква", а її автор це Проф. Хозе Марія Моґедано Гернандез, секретар „Т-ва Опіки над Університетською Молоддю", що піклується також нашими студентами.

На 32 сторінці є ситуаційна карта релігійного переслідування за залізною заслоною на якій, частинно, зазначена також наша Батьківщина.

Автор завдав собі багато труду збіраючи та упорядковуючи різнородний матеріял, і треба сказати, що труд його не даремний, бо його працю, хоч яка вона, здавалося б мала розміром, треба вважати найкращою і найоб'єктивнішою на еспанській мові. Він поклав собі за завдання дати читачеві яскравий образ релігійного переслідування й мучеництва національних Церков усіх країн, що останньо знайшлися під московською окупацією, чи стисліше вибрав він ті країни з представниками яких доводиться йому зустрічатися в будинку Т-ва, якого він є секретарем.

Прибалтійським країнам присвятив він 6 сторін, Україні 10, Чехословаччині 18, Польщі 14, Хорватії і Словенії 15, Мадярщині 30, Румунії 36 і Китаю 6.

Розділ про нашу Церкву заголовлений „Героїчна Церква України".

Присмно нам підкреслити одне дуже важне й суттєве в праці п. Моґедано ,а саме це, що він намагався бути об'єктивним, не руководився жадною фальшивою „високою політикою", на яку хворіють сьогодні вчені й невчені мужі Заходу, а писав свою працю, як видно серцем і душею, намагався розібратись у заплутаних, фальшивою пропаґандою, питаннях нашого Сходу і вкінці ,він своєю працею доказав, що навіть у тяжких питаннях можна бути видержаним, можна відвіяти полову від правди.

Праця п. Моґедано єдина цього роду, що в ній він відступив від фальшивої транслітерації наших імен, прізвищ та географічних назв, а всіх їх транскрибує так, як вони звучать у нашій мові, так у тексті, як на ситуаційній карті. Це велика новість в еспанській транскрипції, яка звикла писати за звучнею австрійською, німецькою, французькою, московською, польською та всякими іншими тільки не за українською.

Своєю коректною поставою й об'єктивністю думки п. Моґедано доказав, що при добрій волі можна все зробити, можна зрозуміти найтонші, нераз дуже дразливі справи для наших сусідів, а цим самим він вказав навіть нам, може не всім, а боягузам, що тікають перед власною тінню, бо бояться сказати про себе правду, щоб нею часом не вразити кого-небудь з наших сусідів.

Може нас вражати такий факт в книжці п. Моґедано, що нашій Церкві, з її кольосальними кривавими жертвами, у порівнянні до жертв других народів уярмлених Москвою, присвячено відносно мало місця. Почуваємося до обов'язку, не брати в оборону автора, бо він її не потребує, але пояснити чому воно так сталося.

Це наша вина!

Автор довгий час збірав матеріяли між студентами всіх національностей, просив їх подавати йому відповідні записки по питаннях, що його цікавили. В нас взагалі питання нашої Церкви не є популярне, ми не знаємо її Голготи, її світлих моментів впродовж десяти віків, бо недоцінюємо її значення в нашому національно - політичному житті. Ми не здаємо собі справи, що Церква в житті кожного народу грає першоклясну, найважнішу ролю, коли розглядати духове життя одиниці й спільноти.

Коли добре приглянемось нашому історичному життї, то мусимо побачити, що тоді, коли наша Церква була сильна, тоді був сильний теж і наш нарід, тоді в нас була така титанічна сила, що ми могли рівночасно бити поганців і ставити сильний опір нашим християнським сусідам.

Занепадала наша Церква — вичерпувались наші духові сили, а разом з ними зараз же наступали фізичні немочі.

Це добре розуміли і розуміють наші сусіди, поляки й москалі, і треба сказати що до нашого національного організму вони стало добиралися через нашу душу, на сторожі якої все стоїть Церква.

Так було в часах перед Берестейською Унією (1596), так було по 1654 році, так було по розборах Польщі, так було за окупації московської, австрійської до першої світової війни, так було в часі розпарцелювання Української Держави між п'ятьох сусідів-загарбників, так сталося в роках 1944-1952, коли бій ішов за українську душу.

Шлях нашого поневолення починався і йшов від поневолення нашого духа, що рівнозначне з переслідуванням нашої Церкви.

Питання це та його важливість дуже добре розуміють західньоевропейські народи й не диво, що вони, бажаючи пізнати нас та нашого духа, дуже часто не цікавляться цим, що ми привикли називати політикою, а випитують нас про нашу Церкву.

Це часто знеохочує, підсуває нам різнородні дивні думки. Мовляв, це справи, коли не маловажні то другорядні. Наслідок такий, що цього важливого питання не вивчаємо і не можемо інформувати об'єктивно й вичерпно зацікавлених чужинців; через те ми самі змушені наші інформації, про нашу Церкву, про її криваву боротьбу, про її переслідування, чи стисліше кажучи про наше власне переслідування, зводити до примітивізму, бо не вміємо подати суттєвих арґументів.

Так сталося теж і з інформаціями для п. Моґедано. Не думаємо на нікого вказувати пальцем, бо це нам нічого конкретного не дасть, але ствердимо, що це загальна хвороба нас усіх.

В книжці п. Моґедано, окремими підрозділами підкреслені такі моменти переслідування нашої героїчної Церкви: 1) Вступ — де говориться про прямування нашої Церкви в мандрівці сторіч. 2) Большевицьке переслідування і „добровільне об'єднання" з російським православієм, 3) Переслідування і ліквідація Української Католицької Церкви по світовій війні, 4) Московський патріярхат, політичним інструментом, 5) Сучасна ізольованість, 6) Українські Єпископи-мученики, 7) Духовенство, вірні та католицькі інституції, 8) Ліквідація манастиря ОО. Василіян на Чернечій Горі, коло Мукачева (Карпатська Україна), 9) Мучеництво Мукачівського Єпископа Д-ра Теодора Ромжі.

МАВ-МАВ

(Від нашого кореспондента з Лондону)

Процес проти тайної терористичної організації Мав-Мав і її провідника, що зветься Джомо Кеніятта, закінчився засудом для Кеніятти на 7 років каторги.

Процес Кеніятти у малому місті Кенії-Капенґурії — стояв довший час в центрі уваги преси Великої Британії і викликав дискусії на публічних сходинах і в парляменті. Опозиція використала процес Мав-Мав у парляменті і в пресі зокрема проти міністра колоній Літтлтона, якому закидає незручну тактику, що може привести до катастрофи довголітню працю англійців у їх африканських володіннях. Відомий оборонець покривджених, посол - соціяліст Феннер Броквей, написав книжку про Кенію і ставить тяжкі обвинувачення для колоніяльного режиму в цій країні. Конґрес народів для боротьби з імперіялізмом, до якого належить Ф. Броквей як його голова, ухвалив свої резолюції і домагання в справі Кенії.

Кеніятта і Мав-Мав . . . . Джомо Кеніятта належить до немногих европеїзованих кенійців із племени Кікую. Він учився в Лондоні, бував теж у Москві. Написав дуже цікаву книжку про Кенію, звичаї народів колонії та господарські відносини в цій країні. В Кенії сталася господарська революція, бо в цій країні з'явилися англійські фармери з своїми модерними способами аґрарної культури, до якої кенійці ще не доросли. Плянтації кави і інших цінних продуктів, дають великі прибутки для білих, але місцеве чорне населення мало з того користає, бо платня для чорних робітників мінімальна. Тубільці втратили багато землі, яку вони вважали за свою, на користь білих. Як твердить посол Ф. Броквей, основна причина руху Мав-Мав лежить у господарських відносинах, а не в расовій ненависті. Адже ж навіть ті з кенійців, що покінчили школи в Англії, не могли знайти для себе відповідної праці на своїй землі. Так у примітивній колонії створено „інтелігентний пролетаріят", який думає, міркує, читає і шукає виходу.

Християнство ще не охопило своєю цивілізаційною організацією населення Кенії. Поряд з християнством живуть стародавні місцеві боги і злі духи. Тому що християнські місіонарі білі, між чорними тубільцями нема до них особливої прихильности. В цих напружених обставинах невсипуще око Москви знайшло для своїх впливів добрий ґрунт. Зносини кенійських противників Британії з совєтською численною місією в столиці Абесинії розвинулися після II Світової Війни дуже широко.

Тайна організація серед племени Кікую — Мав-Мав — почала діяти проти білих в Кенії терором. Це свого роду „коліївщина", бо членк Мав-Мав рідко уживають огнепальної зброї, більше орудують „довгими ножами". Жертвами цього терору Мав-Мав загинуло багато білих і чорних, що не були згідні з цими методами боротьби своїх земляків.. .

В організації Мав-Мав діють ідеї політичні, господарські і релігійні. Тексти присяги членів Мав-Мав — це заклинання і присяга ненависти до кольоніяльної влади. Джомо Кеніятта має великий авторитет між своїми земляками, особливо в племен Кікую.

Процес Кеніятти закінчився. Однак цей рух тубільців не припинився. Лондон шукає способу, як привести відносини в Кенії до норми. Земельна реформа, поліпшення господарського стану тубільців, освіта і культура — це ті засоби, що можуть повести країну вперед. „Хіба ревуть воли, як ясла повні?" Це розуміють у Лондоні і безпечно знайдуть шлях до нормального розвитку і поступу в Кенії.

П. А.

Д-р Богдан Сотник, Торонто, Онт.

Росія, росіяни чи Московщина, москвини?

Не беручи до уваги чужинної — наша преса а то навіть наукові твори на означення північного сусіда України вживають назви — Росія, росіяни чи „русскі". Ми до цього привикли та не здаємо собі навіть справи, що це з історичного погляду — фальшиво, а з національного— шкідливо.

Не важко вивести походження слів — Росія, росіянин, російський чи „русский". Всі вони походять від „Русь" — колишньої славної княжої держави, що становить частину а то й основу української державности.

Північному сусідові України на руку так у минулому як у сьогочасному вживати назву „русский" щоб цим самим оправдати своє володіння українськими землями, колись територіяльно приналежними до Русі. Наведу тут деякі характеристичні цитати знаних учених-чужинців, щоб довести, що три століття тому назад світова опінія була проти прийняття північним сусідом України назви — Росія, „русский", росіянин, російський — замість колишньої питомої йому — Московщина, Московія, москвин, московський. Московщина підкоривши собі Україну, загарбавши її землі, присвоїла собі назву „Великоросія", „великорос" а Україні накинула — „Малоросія", „малорос".

Переяславський договір 1654 р. та катастрофа під Полтавою 1709 р. припинила національне життя на Лівобережній Україні. Царський уряд підпорядкував собі ввесь адміністраційний, судовий та фінансовий апарат, впровадив спеціяльну економічну політику, зрівнав козацьку старшину з московським дворянством, насильно переселив ремісників та вчених з їх прабатьківської землі в Московію та зніс політичну автономію краю. До цього всього царський указ 1720 р. про заборону українського друкованого слова прибрав на силі. Німецький історик А. Шмідт у розділі „Україна" в творі М. Серінґа „Західня Росія в своєму значенні для розвитку середущої Европи", вид. Тайбнер, Ляйпціґ-Берлін 1917 р., стр. 149, стверджує, що цар Петро І, після полтавської битви „. . . розпочав негайно русифікацію „Малоросії". Цю назву надав він Україні, щоб означити її як складову частину Росії, яку то назву (Росія — прим. Б. С.) приділив він державі Москвинів".

Український нарід був змушений занехати свою давню назву — Русь, руський, бо цю стару назву, якою оповите багате минуле українського народу, присвоїли собі московські царі.

В згаданому творі М. Серінґа на стр. 140-141 читаємо далі: „Так само як московський уряд . . . заперечує українську мову так теж московське історіознавство обікрало український нарід з його історії. Київська доба, що як відомо розтягається від приходу варягів до насококу татар, немає нічого спільного з історією Московщини чи Великоросії, а є лише історією повстання (початку) українського народу та держави".

Назва „великороси" вигринула у світі в XVIII-тому столітті, а до цього часу Европі знана тільки назва

(Закінчення на стор. 3-тій)

Д-р Юліян Налисник

ПЕРШЕ ПОСОЛЬСТВО УКРАЇНИ В СОФІЇ

(6)

Може й ми деяких переконали, однак такі запеклі русофіли та слав'янофіли, як згадуваний Христо Бобчев, голова слав'янофільського, очевидно типу Бобринського, товариства у Софії, при зустрічі з нами все дивувався, що ми не хочемо йти разом в Росією та цілим слав'янством, хоч ми йому говорили, й він сам міг про те переконатись з відповідних уступів нашого двотижневика, що українці найбільше лиха зазнали від своїх двох слов'янських сусідів, а саме від поляків та москалів.

Він, однак, твердив та вірив, що все те зміниться, а з часом слов'яни, як рівні брати, будуть панувати в Европі. Бідака, не дожив теперішніх часів, щоб переконатися, яке то життя мають слов'яни відколи ними керує наш „старший брат" москаль.

Наш двотижневик ми друкували в 500 примірниках формату як бувша наша літературно-мистецька недільна „Свобода", тільки мала 16 сторінок. За редакцію перших 7 чисел відповідав згадуваний вже Петро Сікора, а за 8 останніх чисел автор цих рядків, однак адміністрацію газети я займався від самого початку. Наш часопис ми висилали безплатно до всіх болгарських міністрів та деяких урядовців міністерств, до декотрих університетських професорів, гімназійних та народніх вчителів, редакцій всіх болгарських газет в столиці та до важливіших і на провінції, взагалі до визначніших болгарських громадян, очевидно за вказівками Страшимірова та Шишманова. Той послідній зчасом щораз частіше до нас заходив, хоч з початку бокував ві днас. Його зліквідували большевики, як прийшли до влади в Болгарії, бо він був за часів німецьких болгарським міністром закордонних справ. Посилали ми наш двотижневик теж й заграницю до наших Посольств, до ЗДА ми посилали до редакції „Свободи" та „Народної Волі", а в Канаді, здається до „Канадійського Фармера" та ще до якихсь редакцій.

Випустивши в світ нашу ластівку, ми очікували реакції на її появу з боку болгарського громадянства. І реакція та прийшла, двоякого роду, прихильна на загал, але траплялись випадки, що повертано нам наш часопис нераз з дуже різкими заввагами, чому адресат не хоче його читати. Були це скрайні русофіли, які закидували нам, українцям, що ми причиняємося до завалення матушки Россії. Почали появлятись в деяких болгарських газетах дописи проти нас, а коли наш урядовець, схований під псевдонімом „Доленко", писав дуже їдкі відповіді на ті статті, в одному випадкові болгарська цензура викинула деякі місця з тих дописів, так що одно число нашого двотижневика появилось з білими вікнами. Бачучи до чого веде така полеміка, ми почали іґнорувати та не відповідати на зачіпки в болгарських газетах. Згодом болгарські газети перестали на нас нападати, а натомість траплялись випадки, що адміністрація, яка приміщувалась на моїй квартирі при вул. Либен Каравелов ч. 28, отримувала прохання висилати наш двотижневик на нові адреси.

На мою скромну думку побут нашого українського посольства в Софії в часі від липня 1918 до березня 1921 року себе в цілості виправдав. Посольство зробило велику роботу, спершу дипломатично-консулярну, а опісля по освідомленню болгар про наші справи, болгар, які досі були у своїй масі русофілами. Мали ми між ними, головно між молодшими, навіть великих наших прихильників. Однак склад нашого Посольства рідшав, Петро Сікора, як я вже згадував, ще в р. 1919 поїхав до Праги, а в 1920 році було нас тільки трьох: Драгомірецький Степан як управитель, я та Микола Лаврик.

Ще хочу тут згадати про дві свої поїздки, як дипломатичний кур'єр, в році 1919, раз до Вінниці, а другий раз до Відня. — До Вінниці їхав я через Букарешт-Гальмі-Берегово - Мукачів - Стрий-Ходорів - Тернопіль - Проскурів-Вінниця. В Букарешті був нашим послом спершу проф. К. Мацієвич, а опісля д-р Галаган М., що мусів кидати свій пост українського представника в Будапешті, коли на Угорщині прийшли до влади большевики на чолі з Беля Куном. Згадаю ще, що послами в Атенах у Греції були спершу проф. д-р Ф. Матушевський а опісля д-р Модест Левицький, з якими ми були у сталому контакті. В Царгороді послом був, здається, Лотоцький.

На станції Вінниця, коли я вже вертав до Софії, трапився мені прикрий випадок. Щоб дістатися до вагону поїзду, треба було звести формальну битву. Між всією публікою був я один прилично вдягнений, отже впав в око жулікам. Коли я намагався дістатися до вагону, хтось попхав цілу юрбу, а коли я опинився в середині, завважив, що пропав з кишені портфель а з ним всі гроші та дипломатичний пашпорт. Треба було вертати до міста, до міністерства закордонних справ, та роздобути гроші й новий пашпорт. Тим разом до вагону посадили мене два наші вояки, однак їхати я мусів через Відень, бо не було в мене румунської візи. Розмови, які треба було слухати у вагоні на території обох Україн, справляли дуже гнітуче враження для того, хто хто всі зміни на тих територіях нашої батьківщини обсервував з далекої Болгарії.

Друга поїздка була до Відня, щоб продати закуплені нами минулого року для нашого посольства меблі, яких вже не вдалося нам доставити до Софії. Їхав я чере Білгород, Загреб-Грац-Відень. Було дуже тяжко продати ті меблі, а тільки при помочі нашого посольства у Відні по довших клопотах вдалося отримати назад наші гроші в сумі 135 тисяч корон, які в міжчасі багато втратили на своїй вартості.

Вертатись прийшлось через Словаччину-Підкарпатську Русь-Україну - Румунію. Ночував я в Берегові, тут зустрів я двох бувших Українських Січових Стрільців, прізвищ яких однак собі не пригадую. Один з них був суддею а другий директором гімназії. На границі Румунії за станцією Гальмі треба було окупитись коштом 500 корон румунському урядовцеві, щоб можна було через границю перевезти чужу валюту. Позатим я щасливо заїхав до Софії, привіз 130,000 корон, які опісля вдалося Драгомірецькому замінити за рівно ж безвартісні леви та в той спосіб дати можливість проіснувати нашому посольству один рік.

З початком 1921 року, коли вичерпалися наші матеріяльні засоби, я та Лаврик виїхати зі Софії та через Букарешт — де ще було наше представництво — Чернівці-Снятин дістатись щасливо до Тарнова, центру УНР. Я побачивши відносини в Тарнові та взагалі у світі, подався домів до недалекого Коросна на Лемківщині, а отримавши від одного знайомого солтиса на Лемківщині посвідку, що я був в Польщі ще в р. 1919, я легко включив себе між громадян тої молодої держави, закінчив свої правничі студії та став адвокатом у Коросні та Дуклі на Лемківщині.

(Кінець)

Проф. д-р І. Мірчук

ВРАЖЕННЯ НЕПОЛІТИКА ІЗ ЗУСТРІЧІ З АМЕРИКАНСЬКОЮ ДЕЛЕҐАЦІЄЮ

Пишу цю статтю свідомо з великим опізненням, щоб у читача не викликати враження, що ці мої завваги є тільки вислідом хвилевих безпосередніх настроїв, а не результатом спокійного, зрівноваженого передумування.

Вже літком минулого року розійшлася по українських середовищах вістка, що до Европи має приїхати офіційна делеґація найвищої репрезентативної установи нашої іміграції в Америці, а саме — Українського Конґресового Комітету. І раніше мали ми вже нагоду зустрічатися тут із представниками старої еміграції в З'єдинених Державах, але офіціяльної делеґації українського „парляменту" за океаном ми ще не оглядали. Явище це цілком зрозуміле, що із моменту, коли появилися ці чутки, нав'язували до них різні гіпотези, шукали відповіди на запити, чому саме ці представники рішилися „заглянути на наш континент та нав'язати контакт із тутешніми колами. Давалися навіть чути голоси на підставі інформацій з Америки, що „приїздять нас продавати". До таких комбінацій не треба прив'язувати надто великої ваги, бо в напружених умовинах еміґрантської психіки найбільша нісенітниця може зустріти відповідний резонанс.

Врешті після довгих здогадів „приїдуть — не приїдуть", з'явився, як Іоан Предтеча — редактор Душник. Своєю безпосередністю, живою вдачею, зробив він особисто на мене та багато одиниць із мойого оточення симпатичне враження і тимсамим підготовив ґрунт для інших членів делеґації, а саме проф. Добрянського, п. Галичина та адвоката Яреми. Я мав нагоду зустрінутися із делеґацією сейчас після її приїзду і перше своє враження від цієї зустрічі хочу передати американським читачам.

Професор Добрянський — науковець порівнюючи молодого віку — уродженець землі Вашинґтона, українського походження, повний енергії та американського темпераменту, надається найкраще для цього, щоби бути посередником між власним народом і чужим оточенням. Такі одиниці для репрезентації назовні надзвичайно потрібні і важливі, бо вони, виростаючи на чужій землі, а рівночасно заховуючи основні елементи національної психіки, є в стані вжитися в це оточення, зрозуміти його ментальність, думати його думками і говорити його мовою.

Перший раз мав я нагоду почути його на святі, коли то Сенат Українського Вільного Університету вітав у своюму скромному приміщенні своїх найновіших почесних докторів, а саме Добрянського і Галичина. Тоді проф. Добрянський коротко з'ясував свою програму, яка зводиться до цього, щоби національну програму, якої дотепер майже не було, повести в дуже інтенсивний спосіб засобами, що стоять до диспозиції закордоном. Клясичним прикладом такої політики є Західня Німеччина, яка, не зважаючи на ніякі почування, може оправданої ненависти використовує на всякий лад в першу чергу матеріяльні засоби недавнього ворога, що врешті решт у обох світових війнах був в дійсності одиноким спричинником національної катастрофи та жахливої руїни Німеччини. Другим прикладом служить нам російська еміґрація, яка, не маючи ані матеріяльних, ані ідеологічних підстав для своєї активної участи в психологічній війні, але спираючись на індивідуальних зв'язках, зуміла захопити провід у цілій східній політиці та використати чужі джерела для власних національних цілей.

Українська еміґрація має і матеріяльні, і моральні підстави для включення себе, як один із найважніших чинників в антибольшевицькому фронті. Вона розпоряджає мільйоновою еміґрацією, яка в цілості стоїть, стояла і буде стояти на позиціях, ворожих теперішнім можновладцям Сходу. Ідеологічно усі українські партії у своїх програмах підкреслювали якнайчіткіше своє неґативне відношення до російського большевизму. А помимо цього, світ нас не знає і не хоче знати, з нашим потенціялом не рахується і, замість притягнути нас до якнайактивнішої співпраці, вживає у своїй боротьбі зі Сходом засобів часами дуже сумнівної вартости. І тут поставив собі проф. Добрянський нелегке завдання промовити до сумління близького йому американського світу його власною мовою (у переносному значенні цього слова) і таким способом придбати Україні в майбутніх світових подіях таке місце, яке їй безперечно належиться. Чи концепція проф. Добрянського була правильна, покаже найкраще будучність, на кожний випадок треба підкреслити, що мотиви його виступу були правильні. Такими самими мотивами керувалися, до такої самої мети прямували інші члени делеґації, як п. Галичин, що типологічно сильно відрізняється від свойого колеги Добрянського. Від Галичина віє ще духом українського краєвиду зі специфічним запахом галицької землі. І це не диво, бо Галичин уже в дозрілому віці покинув Европу, шукаючи для своїх здібностей, для своєї енергії відповідного поля праці. Спокійний, зрівноважений, мав він більше зрозуміння для ходу думок його земляків, які покинули рідну скибу, жили на чужині, але в українських таборах, свойого роду „ґеттах". Немає сумніву, що п. Галичинові куди легше було знайти спільну мову із членами поодиноких угруповань, чим проф. Добрянському. І тому правильний був підхід делеґації, що предсідником зборів вибрано Д. Галичина. Мені особисто був ближчий Д. Галичин, чим проф. Добрянський, але це тільки тому, що американський світ, який він репрезентує, мені відомий тільки з літератури, або через науковців, з якими я зустрічався тут у Мюнхені... З п. Яремою, який достроювався до цілого ансамблю, мав я порівнюючи невеликий, безпосередній контакт.

Назагал треба ствердити, що делеґація, без огляду на безпосередній вислід її переговорів, у великій мірі виконала корисну роботу, інформуючи тутешні кола про можливості активної співпраці із американськими урядовими чинниками в межах антибольшевицької психологічної війни, — а з другого боку вже мала нагоду переконатися, якими дійсними силами розпоряджає кожна політична група та яка її програма у цій акції. Коли перед приїздом делеґації пробували невідповідальні одиниці розпускати сплетні про окремих її членів, то після відвідин настрої настільки змінились, що ніхто не сумнівався в найкращих намірах наших американських братів, хоча може дехто думав, що обраний ними шлях не конче мусить довести до наміченої цілі. Біланс цієї поїздки на кожний випадок позитивний, а бажання неполітиків іде в тому напрямку, щоби провід Українського Конґресового Комітету продовжував свою діяльність та поглиблював розуміння для наших національних змагань серед американських відповідальних чинників.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Концерт хору „Думка" у Филаделфії

(Солісти В. Кіпа й М. Мінський).

Відомо, що від непам'ятних часів найбільш улюбленою й популярною ділянкою музичного мистецтва серед українців є ділянка хорового співу. Як італійці є народом сольового співу, так українці залюбки співають хором. Тому теж ніколи не бракувало в нас хорів, чи пак гуртків, які себе хорами називали. Та чисельність цих гуртків рідко коли йшла в парі з їх якістю й за останнє півстоліття справді добрі українські хори можна б порахувати на пальцях одної руки. Особливо сумно представляється хорова справа серед нашої еміґрації в Америці, де за час свого перебування, себто впродовж останніх п'ятнадцяти років, автор цих рядків не чув ніодного справді доброго українського хору, який існував би й працював би як постійно організована одиниця. Бо два, чи три виступи хорів нюйоркської округи під керівництвом Кошиця, не мали, на жаль, характеру постійности, тільки спорадичности, будучи зовсім випадковими імпрезами.

Тому з правдивою приємністю можна ствердити, що мужеський хор „Думка" з Ню Йорку, який виступив з концертом у Филаделфії 11 квітня ц. р., це хор, який заслуговує на пошану й повне признання як справжня мистецько - музична одиниця. У ділянці мужеських хорів „Думка" нарешті достойно заповнила цю прогалину, яка в ній існувала. Коли б заповнилася подібна прогалина і в ділянці мішаних хорів, тоді можна би з вдоволенням ствердити, що разом з декількома фаховими передовими українськими композиторами, яких доля закинула до Америки, та разом з низкою досконалих інструменталістів маємо тут ще й першорядні хори.

„Думка" це хор, який своєю дисципліною й зіспіванням, почуттям ритму й фрази, своїми здоровими, свіжими голосами, своїм захопленням й ентузіязмом дає диригентови можливість справжньої, солідної праці. А коли диригентом є людина з музичним смаком та свідома того, що значить добрий хоровий спів — а таким є диригент „Думки" п. Олександер Микитюк — тоді, в результаті, й мається до діла з хором, який слухалося на згаданому концерті з правдивим зацікавленням і з правдивою приємністю.

Можна б висловити деякі побажання: напр., більше соковитого, повного, могутнього звучання других басів; більшої поздержливости других тенорів, що дало б кращу рівновагу в загальній гармонії; можна б іноколи побажати чистішої, чи пак гострішої інтонації (Хор Паломників Вагнера, Кант Леонтовича!) та більшої різнородности динаміки у „крешендо". Можна б теж висловити деякі побажання щодо програми. Передовсім хотілося б мати в ній бодай одну групу оригінальних творів передових сучасних українських композиторів. Добрий хор, як і кожний добрий артист, мусить до деякої міри бути й виховательом і вчителем публіки й впливати на її музичний смак та його перевиховувати. Вчити нашу публіку слухати сучасну музику взагалі, а сучасну українську зокрема, вчити находити в ній цінности й красу, це одне з найважливіших завдань кожнього виступаючого артиста, чи мистецького гурту. Тому й виконування деяких творів з Богу-дякувати минулої доби нашої галицької музики, яку репрезентували „Цвітка дрібная", „Гуляли" і т. п., в наших часах, на думку автора цих рядків, є анахронізмом й зайве.

Усі ці добризичливі завваги в ніякій мірі не зменшують цінности та прикмет хору „Думка" й його диригента. Їх праця й мистецькі осяги — знамениті. Браво!

Сучасну українську музику виконували в згаданому концерті оба солісти, п. Кіпа і п. Мінський і за це обом їм належиться окреме признання. П. Кіпа грав твори Косенка, Ревуцького й прегарний „Прелюд" Фоменка (а опісля й твори Чайковського, Ліста й Шопена); п. Мінський співав арії з опер Фоменка, Рудницького й Костенка, та народні пісні Балтаровича, Ревуцького й Фоменка.

В. Кіпа, це без сумніву один з двох-трьох наших найкращих піяністів. Отже розуміється само собою, що його технічний апарат досконалий. У цьому концерті він показав його в повному блеску, тим паче, що майже всі твори були суто — віртуозівського характеру. Про межі піяністичної індивідуальности В. Купи можна б говорити більше, почувши його в ширших рамах його власного концерту з більш всебічною програмою. Та й тоді, коли він матиме до розпорядимости інший фортепіян, як ці два зовсім неможливі, які були в залі згаданого концерту у Филаделфії! Факт, що й граючи на них п. Кіпа представився блискучо, свідчить про високу якість цього піяніста.

Серед низки „нових" співаків, що приїхали в останніх роках до Америки, Михайло Мінський вирізнюється стилем виконування. Він повний пристрасного темпераменту, захоплення, розмаху й драматичного нерву — прикмети, так ніобхідні для доброї інтерпретації, а, на жаль, такі рідкі у наших співаків й співачок! Голос Мінського ще не осягнув повного розквіту; у „форте" він напевне набере в майбутності більшої насичености й згущення. Його „піяна" м'які, добре оперті, а вся скаля голосу добре вирівняна. Коли до цих прикмет дійде ще й культура, набута під проводом фахівців на досконалих взорах клясичного світового репертуару й мистецький досвід, п. Мінський стане непересічним співаком, на якого він вже тепер має всі завдатки. Про його поважний підхід до мистецтва й до себе самого, як артиста, свідчив його репертуар у згаданому концерті та завзяття, з яким він сам, беез допомоги автора, зумів вивчити й знаменито виконати м. і. дуже складну й вокально важку „Баляду про Довбуша" автора цих рядків.

П. Леся Вахнянин, яка грала фортепіянові партії для хору й для п. Мінського, представила себе у цій ролі якнайліпше. Вона має ритм, гнучкість, певність і добру техніку й в чималій мірі причинилася до успіху „Думки" й соліста.

Концерт відбувся в залі „Тавн Гол" у Филаделфії, найбільш неакустичній, яку тільки можна собі уявити. Співати, чи грати на сцені, високій на декілька поверхів, цілком неможливо, бо половина звуку втікає в гору, замісць зосередитися в напрямі авдиторії. Тому для концертів в цій залі обов'язково треба ставити на сцені декорацію кімнати зі стелею, що недозволить звукам розходитись в порожнечу.

Антін Рудницький.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Український Літературно-Мистецький Клюб
Ню Йорк, 149, 2-га Ев.

В найближчу п'ятницю, 24 квітня, в рямках звичайних вечорів, відбудеться Авторський Концерт українського композитора Миколи Фоменка. В програмі концерту є 1) арії, романси та пісні — що їх виконає оперовий та концертовий співак Михайло Мінський (при фортепіяновому акомпаніяменті Лесі Вахнянин), 2) твори для фортепіяну — у виконанні самого композитора, 3) арії з опер — у виконанні концертової співачки Ізабели Орловської (при фортепіяні Автор), 4) обробки українських народних пісень — у виконанні Орловської з Автором при фортепіяні, 5) твори для скрипки — виконає скрипак-соліст В. Цісик (акомпанює Леся Вахнянин), 6) обробки українських народних пісень з іншого циклю — виконає Мінський (акомпанює Леся Вахнянин) та 7) дуети — у виконанні Орловської, Мінського та Автора. Вступне слово про творчість Композитора прочитає проф. Роман Савицький, директор Українського Музичного Інституту. Програму вестиме й пояснюватиме актор І. Колосів. Початок концерту о год. 8-мій ввечорі.

Росія, росіяни чи Московщина, москвини?

(Закінчення зі стор. 2.)

„москвини", бо навіть за словами проф. Г. І. Бідермана в творі „Угорські рутени, їх простір замешкання, їхні надбання й їх історія", друга історична частина, І-ий зшиток, Інсбрук, Австрія, 1867 р., стр. 18 „не сполучується зовсім з цим словом (москвини — прим. Б. С.) поняття справжніх слав'ян". . . . „Теж Наполеон І, котрого бистрий ум рідко коли ошукував, визнав як відомо великоросів за замаскованих татар".

Французький твір Рено — „Европейське питання й т. ін." (Regnault — „La Question europeenne etc." на 2 та 3 стр. поміщує: „Останньою на натиск московського уряду вперше впровадити в европейське мовне користування й назву „москвин" постійно випирати словом „великороси" — опиралася французька свідомість. Руссо та Мірабо протестували рішуче проти цього".

Повище наведені факти цитат учених чужинців говорять самі за себе. Присвоєння собі Московщиною давньої української назви „Русь" з її державницькою традицією завдало важкий удар українству.

Після першої та другої світових війн прибуло багато московських істориків так на землі західньої Европи яд на суходіл обох Америк. Тут вони своїми „історичними" творами та доказами здобувають світову опінію для імперіялістичної Московщини, обоятно — білої чи червоної.

Завданням української науки на чужині є освідомити належно чужинців про історію України та Московщини, а перш за все оминати — будьто часописна стаття, наукова розвідка чи твір (хіба, що ходить про цитати чужих авторів) — користуватися назвами — Росія, росіянин, російський, „русский" чи руський та т. п., а привернути на окреслення північного сусіда України його давню назву — Московщина, Московія, москвини, московський й т. д. Вказаним було б теж не утотожнювати назв „Московщина" з „Москвою" та противно. Московщина, це держава москвинів. Москва — столиця Московщини. Москвин — громадянич Московщини. Москвич — житель Москви. При цьому до речі згадати, що часто вживана назва „москаль" на означення москвина неправильна, бо слово „москаль" означає в народній мові також московського вояка — „салдата".

Послідовним користуванням цими назвами ми зможемо з часом відмежувати себе від „обще-русского" народу та пригадати світовій опінії її колишні думки про існування окремих націй — української та московської, які не мають нічого спільного.

ДЕНЬ ЛЬОЯЛЬНОСТИ В НЮ ЙОРКУ

Український Громадський Комітет для Свята Льояльности в місті Ню Йорку, під протекторатом Українського Конґресового Комітету подає до загального відома, що:

1. На громадських зборах Українських Організацій міста Ню Йорку в дні 28-го березня 1953 р. вибрано Український Громадський Комітет для Свята Льояльности в такому складі: Михайло Лисогір, голова, та члени: Г. Марчак, Д. Бакум, п-ні Марія Півторайко, Т. Пастушенко, П. Григорович, А. Прадищук, О. Литвиненко, п-ні Стефанія Бартко, д-р С. Ріпецький, п-і Дарія Кульчицька, М. Корнага, Г. Яремчук, В. Хоміцький, п-і Катерина Георгія, п-і Ірина Скодзінська, Волтер Бакад і ред. Є. Зибликевич.

2. Цьогорічна парада льояльности відбудеться в суботу, 2-го травня 1953 р.

3. Цього року українці ідуть на чолі груп національностей.

4. З огляду на це плянується поробити відповідні заходи, щоб українська група гідно презентувалася.

5. Для покриття зв'язаних з парадою видатків Комітет звертається зі закликом до всіх українських установ та організацій складати датки й пожертви на цю ціль.

6. Тому що час короткий Комітет закликає всі українські установи та організації поробити вже заходи для масової участи своїх членів в згаданій маніфестації.

7. Дальші інформації й подробиці будуть своєчасно проголошені.

Комітет

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Свячене Пластприяту

Понад 700 осіб старшого громадянства й пластової молоді взяли участь у спільному Свяченому, влаштованому Пластприятом при Пластовій Станиці в Ню Йорку, що відбулося в двох великих залях Менгеттен Плаза.

Святкову імпрезу відкрив представник Пласт - Приятку інж. О. Клюфас, який привітав зібраних, з'ясував ціль тієї великодньої зустрічі та склав гостям побажання з нагоди Воскресення Христового. Пластовий капелян о. Побігушка відправив короткий молебен і під спів присутніми „Христос Воскрес" посвятив пасху й поблагословив зібраних.

В другій частині програми, яку настроєвим словом відкрила старша пластунка Леся Храплива, що сповняла ролю конферансьє, ст. пл. Я. Федун продеклямував „Перший Великдень на волі" Ів. Франка. Великодні гагілки в укладі пл. сен. Є. Гойдиш, пл. сен. Р. Петріни й п. Л. Крушельницького на тлі декорації українського села вивела пластова молодь-юначки й юнаки в народніх одягах.

Після спільного свяченого й імпрезової частини відбулася під аранжовкою пл. сен. З. Томкова забава з танцями при звуках оркестри В. Босого. Пластове новацтво забавлялося в окремій залі під проводом своїх виховників.

Треба з признанням підкреслити громадський вчинок п. Платона Стасюка, що пожертвував на свячене м'ясиво вартістю 400 дол.

Дохід із тієї святкової великодньої імпрези призначений на побут у літніх таборах незаможної пластової молоді.

(вб)

Свячене парафії св. Юра

В неділю, 12 квітня відбулося свячене парафіян церкви св. Юра в Ню Йорку. Заля в Бетовен Гол з трудом помістила коло тисячки учасників цієї успішної імпрези, що складалася з трьох частин: свяченого, концерту та забави. Після посвячення трапези гості засіли за столами, а о. д-р Василь Ваврик, ЧСВВ, керував як тостмастер дальшою програмою. Промовляли старші громадяни від нової та давнішої іміґрації і представники молодшого покоління: народженого в Америці і новоприбулого. Хор церкви св. Юра під дир. проф. Онуфрика відспівав кілька релігійних і народних пісень. Присмно було дивитися, як парафіяни, без різниці на час прибуття до цієї країни, сиділи при спільних столах та дружньо пригадували собі Великдень на Рідних Землях. Доброго настрою не псувала навіть та обставина, що було надто тісно, та що не всі присутні могли чути те, про що, може трохи й задовго, говорили золотоусті промовці на сцені.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тимсамим і співвласниками 14-ти мільйонового майна організації!

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС!

Степан Вусатий

ХТО Ж ПОСИЛАТИМЕ ПЕРЕДПЛАТУ?

Не знаю, як Вам, Шановний Читачу, але мені так уже надоїли оті вічні заклики наших часописів, наших газет, та наших журналів до патріотичної совісти, чи пак, кишені читачів, що вже годі видержати, годі змовчати...

Бо де ж таки: яку тільки візьми нашу газету до рук, який тільки розгорни наш часопис, коли тільки розкрий наш журнал — зараз вам до очей преться: „Посилайте передплату".

„Вирівнюйте залеглості".

„Сплачуйте заборгування"...

Ці заклики бачите кожного дня, їх читаєте в кожному числі, вони є на кожній сторінці...

Ще й набрані вони жирним шрифтом, ще й надруковані грубими черенками...

І як тільки візьме нещасний читач українську газету, як тільки розгорне український часопис, як тільки кине поглядом на український журнал — то перше, що кидається йому у вічі — так це оті ненависні заклики:

Посилайте!...

Вирівнюйте!!...

Сплачуйте!!!...

— Тьфі-і-і-і!!!

Щоб вам плосколобий Сталін приснився...

Так вони вже мені допекли, оті заклики, так вже в'їлись в печінки, що якби мені попали під руки видавці наших газет, або хочби їхні редактори, то їй-бо, так налупцював би їх, що з рік не то відозв, а й нічогісінько не написали б...

Звісна річ, вам видавці, і вам редактори, легко написати: „давайте"... „посилайте". ...„вирівнюйте"...

Сіли собі, черкнули пером і — готове!...

Але не так воно легко приходиться читачам посилати оту передплату, панове видавці, не так легко приходиться вирівнювати їм довги, панове редактори...

Ось, візьміть, для прикладу, я: сім місяців, як приїхав до Америки, і сім місяців як замовив українську газету — а передплати ще й досі не вислав...

Чому — питаєте?

Праці не маю? Не заробляю?? Грошей не маю???

Ні, шановні видавці, і ні, шановні редактори!

Не тому... зовсім не тому...

Бо і праця в мене хороша єсть, і заробляю непогано, і зелененькі вже завелись коло мене... Щось аж, 7 (сім) соток у банку назбіралось...

Але щож, на що інше треба їх, оті зелененькі, видавати, що інше купувати: найперше мушу купити собі „кару"... Самі ж ви добре знаєте, що тут без „кари", ніяк не можна... Коли у вас немає „кари", то ніхто й не гляне на вас, ніхто не поздоровить, ніхто навіть „гило" не скаже...

Тож на передплату почекайте...

Або, он, мій сусід, д-р Доробкевич: він уже п'ять років в Америці, вже „ситизином" став, свій „офіс" має, двома „карами" їздить і грошей вже в нього багатенько відложених... Стало б і на передплату післати...

Але щож, минулого тижня купив собі „гавз", щось аж за „форті тавзенд"...

Так хіба, може він, питаю вас, післати передплату????

Не може! Ніяк не може!!

Але газету він читає. У сусіди Дудрина позичає, але читає...

Таке саме й з моїм знайомим мґр. Задерійком: він хоч і приїхав з тисячами з Европи, і тут прирабив немало, так що ж, зразу купив собі велику „ґросерню", і торгує, прекрасно торгує... А вам хіба відомо, що це таке „бизнес": чим більший в нього капітал вкладаєте — тим більші приходи матимете...

Так і робить мій знайомий, мґр. Задерійко: вкладає в „ґросерню" всі свої капітали і на передплату ніяк не вистачає...

А газету приходить читати до мене.

—Тобі, — каже, — і так даром приходить...

А ось, інші мої знайомі, Мері й Майк Скупендряги: обоє працюють, обоє заробляють, і зелених уже стільки, що на передплату стало б... Але щож, вчора купили собі велику фарму, щось у дві тисячі акрів, і на передплату почекайте...

І так у кожного: то це купить, то це придбає, то це наживе... А на передплату ніяк не хватає...

А ви пишете заклики й очі людям вибиваєте: посилайте, мовляв, передплату!...

Хто ж вам посилатиме, коли у нікого грошей на неї не вистачає???

Подаємо до відома, що оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини огол.) пересилати разом з текстом.

Адм. „Свободи".

Українське жіноцтво візьме знову участь у Міжнародній Виставці

Ню Йорк. — Заохочене успіхом участи у Міжнародній Виставці Мистецтва і промислу в минулому році, українське зорганізоване жіноцтво Ню Йорку й околиці вже двічі відбуло свої зібрання нараджуючись про можливу участь у цьогорічній виставці. Щойно на других черговиx зборах у неділю 19 квітня в приміщенні Українського Демократичного Клюбу переборено різні організаційні труднощі, коли на нарадах явилося 34 делеґаток від 12 жіночих і загальних товариств та організацій. Вирішено підготовитись до участі і в теперішньому році. Для переведення задуму в життя, вибрано новий Виставовий Комітет у такому складі: Катерина Пелешок — голова і чотири заступниці: Павлина Різник, Ірена Шох, Марія Мриглод, Ольга Томашівська; Секретарка — Стефанія Бартко; касієрка — Дарія Степаняк. Щоб праця ішла успішніше створено шість комісій з такими керівницями: для комісії організаційної — Наталія Яворська; господарчо-бизнесової — Ірена Домбчевська; інформативної — Марія Демидчук; мистецької — Ірена Шухевич; програмової — Ірена Повзанюк; пропаґандивної — Олександра Животко. До контрольної комісії ввійшли: Людмила Івченко, Дарія Кульчицька, Евгенія Юрків, Анна Сагайдаківська, Іванна Бенцал. Делеґатками на зібрання Комітету Міжнародної Виставки крім голови, обрані: Марія Демидчук, Стефанія Вартко і Павлина Різник. Виставка відбудеться в першім тижні листопада, як це було минулого року, а загальні приготовлення до неї почалося вже місяць тому.

Посмертні Згадки

МИКИТА КАРДАМАШ, довголітний член Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 102 У.Н.Союзу в Клівленд, О., помер по довшій недузі 2 квітня 1953 р. в 75 році життя. Покійний походив зі села Креців, пов. Добромиль, Галичина. До Союзу вступив 1909 р. Полишив в смутку дружину Анастазію, сина Михайла, доньку Анну Ґулан і внучку Барбару Анну. Похорон відбувся 6 квітня 1953 з української гр.-катол. церкви св. Петра і Павла, 2280 W. 7th. Тлінні останки поховано на католицькім цвинтарі св. Ап. Петра і Павла, Парма, Огайо. — В. И. П.!

М. Бобечко, секр.

КАТЕРИНА ГНАТІВ, членкиця Бр. св. Иосафата, від. 217 У. Н. Союзу, померла 31 березня 1953 р. Роджена в с. Верхня, пов. Калуш, Зах. Україна. Покійна прожила 61 років. До У.Н.Союзу вступила в 1924 році. Полишила в смутку 3 дочки Анну, Марію і Параску. Похорон відбувся 6 квітня з церкви св. Иосафата при участи родини, кревних і членів Братства. Похована на цвинтарі Holy Sepulchre. — Нехай прибрана земля буде Їй пером. — В. Їй П.

ТЕОДОР ШУРГОТ, член Бр. св. Иосафата, від. 217 У. Н. Союзу в Рачестер, Н. И., помер 5 квітня 1953 р. Покійний роджений в селі Путятинці, пов. Рогатин, Зах. Україна. Прибув до Америки в 1907 р. До У. Н. Союзу вступив 1940 року. Покійний прожив 68 роки. Полишив в смутку жену Катерину, 3 дочки Марію, Анастазію і Олену, 2 синів Марвіна й Івана, стареньку маму Марію, дві сестри Катерину і Софію, 5 братів Миколу, Стефана, Юрія, Онуфрія і Данила та 7 внуків. Похорон відбувся 8 квітня до церкви св. Иосафата при участи родини і членів Братства. Похований на цвинтарі Holy Sepulchre. Нехай прибрана земля буде Йому пером. — В. И. П.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

З'їзд Союзу Земель Соборної України – Селянська Партія.

Секретаріят СЗСУ—СП повідомляє, що **III-й З'ЇЗД СЗСУ — СП**, призначений на **25-26 КВІТНЯ '53 р.**, відбудеться в Ню Йорку в залі **STUYVESANT CASINO, 140-42 Second Ave. Поч. о 10. год. ранку.**

На З'їзд прибувають: а) члени і прихильники СЗСУ — СП —делеґати Осередків; б) запрошуються селяни і їх родини з усіх українських земель, без різниці віровизнання та місця народження; в) делеґати від інших країн розсіяння українців; Німеччини, Англії, Канади, Південної Америки та Австралії.

Запрошуються почесні гості: а) Представники всіх національних українських Церков і наукових організацій; б) бувші члени Української Центральної Ради, Національного і Трудового Конгресів, Директорії; в) члени Урядів Української Народньої Республіки, Української Західної Республіки, Кубанської Ради, Закарпатського Сойму і інш.; г) Дипломати Української Народньої Республіки; д) Генералітет, старшини й козаки всіх українських армій, а також вояки патріотично наставлені, що одержали науку і досвід в чужих арміях; є) представники преси; ж) представники українських громадських організацій та окремі громадські діячі.

З'їзд відбуватиметься два дні: 25-го — **Загально національні проблеми.** 26-го — **Справи організації.**

Після закінчення праці 1-го дня З'їзду, в суботу 25 квітня о 8-й год. веч. в тій же залі, відбудеться **Концерт** з участю відомих українських співаків: **п. Євгенії Винниченко-Мозгової** та **п. Л. Рейнаровича.** Акомпаніює **п. Леся ВАХНЯНИН.**

Всі додаткові довідки, як і довідки зв'язані з побутом приїжджих можна дістати листовно: п. **Д. МЕЛЬНИК, Ню Йорк 9, Box 12**, або Тел.: Spring 7-5917.

Організаційна Референтура.

Під увагу студентів креслярства

Зміна заняття інтеліґентів, що працюють тяжко по фабриках чи клінують, стає пекучою справою в першу чергу для таких, що мають слабе здоров'я. Виснажуюча праця не тільки нищить здоров'я людей незвичних працювати фізично, але й деприму́є психічно через брак зацікавлення, що є очевидно найважнішим фактором усякого заняття. Тай час уже такий, що вибір якогось означеного фаху на довший час стає просто пекучою конечністю, бо справа скорого повороту додому стає що найменше дискусійна.

Перед нами літо, на яке чекаємо всі з острахом бо працювати треба буде серед невиносимої горячі. З усіх фахів найскорше і найбільше доступний фах тепер це креслярство. В цьому переконались уже сотні наших інтеліґентів. Хто взявся б вже тепер за справу, вже в літнім сезоні може старатися за працю. Від себе можу сказати, що я ходив на 4-місячні курси інж. Лева Яцкевича у Филаделфії і тепер уже рисую більше як пів року, хоч з математикою мав до діла ще в ґімназії а ніколи нічого не рисував. Доки є конюнктура на „дрефтсменів" повинні наші інтеліґенти це використати. Коли йде про Филаделфію то краще ходити на українські курси. З наших знову курсів гідні уваги є курси інж. Лева Яцкевича, бо не довгі, а матеріял поданий в сконденсованій і приступній формі, а крім цього можна ще підучитися англійської мови.

Бувший курсант.

Увага! До відома Відділам У. Н. Союзу:

1, 2, 7, 9, 28, 31, 78, 85, 90, 98, 164, 186, 201, 228, 231, 242, 265, 305, 314, 333, 357, 365, 382, 426 і 429

ОКРУЖНІ ЗБОРИ

згаданих відділів відбудуться

в неділю, 26. квітня 1953 р.

точно о 2-ій годині по полудні.

в Клюбовім Домі Св. Михаїла, Савт Лігай Евеню, **ФРАКВІЛЛ, ПА.**

Проситься всіх урядників вище згаданих відділів бути присутніми на зборах. Зокрема проситься на збори урядників тих відділів, що не завжди беруть участь в окружних зборах. Обговоримо справу Союзівки, якої офіційне відкриття відбудеться в травні, а також є інші справи до вирішення. Тому присутність представників усіх згаданих тут відділів конечна. На зборах буде присутній Гол. Предс. У.Н. Союзу. п. **Д. ГАЛИЧИН.**

За Окружний Уряд:

Д. Капітула, предс.; В. Найдух, заст. предс.;
Ів. Чепа, мол., секр.; О. Костюк, кас.

Увага! До відома відділам У. Н. Союзу в стейті Огайо!

50, 71, 77, 102, 108, 112, 115, 119, 140, 165, 167, 180, 218, 230, 233, 235, 240, 251, 274, 279, 291, 295, 328, 334, 336, 348, 358, 364

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

—: відбудуться :—

В НЕДІЛЮ, 26. КВІТНЯ 1953 Р.

в год. 3. по полудні

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
2253 West 14th Street, Cleveland, Ohio.

Проситься всіх урядників вище згаданих відділів прибути на ці збори. Обговоримо справу Союзівки, якої відкриття відбудеться 30. травня. Також є інші важні справи до полагодження, тому не повинно забракнути ані одного представника вище згаданих відділів.

І. ЖЕРЕБНЯК, Заступниця гол. предсідника.
Д. ШМАГАЛА, Головний Радний.

Увага! Арізона, Невада та Ню Мексико!

Повідомляємо всіх Українців, що живуть в наведених Стейтах про заснування **В АРІЗОНІ**

ВІДДІЛУ УКР. НАР. СОЮЗУ
ім. ген. Тараса Чупринки

В інформаційних справах, допомогових та інших прошу голоситися до секретаря відділу:

СТЕПАН ГАНКЕВИЧ,
757 E. Polk St., Phoenix, Ariz.

В. Я. Коваль, гол.

ТАРЗАН, ч. 3052. Устійнювання умов договору.

"WHO ARE YOU, AND HOW DID YOU GET HERE?" HASSAN DEMANDED. "I AM TARZAN," THE APE-MAN REPLIED.

„Хто ти, і як ти дістався сюди?", питався Гассан. „Я Тарзан", відповіла мавполюдина.

"TARZAN, THE APE-MAN!" HASSAN SNEERED. "MIGHTY MAN OF THE JUNGLE! WELL, WHAT DO YOU WANT?"

„Тарзан, мавполюдина!", глузував Гассан. „Могутня людина джунглів! Ну, чого ж ти хочеш?"

"I DEMAND THE RELEASE OF TRADER MCNABB'S DAUGHTER AND HER PEOPLE," TARZAN ANSWERED. "NOW!"

„Домагаюся звільнення доньки купця МекНабба і її людей", відповів Тарзан. „Зараз!"

"THE GREAT TARZAN, THE BROTHER OF MONKEYS!" HASSAN LAUGHED. "ALONE AND UNARMED HE WOULD DICTATE TO HASSIM BEN HASSAN!"

„Великий Тарзан, брат мавп!", сміявся Гассан. „Сам і без зброї, він хотів би наказувати Гассімові бен Гассанові!"